

סוף זמן קרי"ש
עש"ק לך
8:30
עש"ק וירא 8:35
מאן דלא קרי קריש בענתיה
בגדיו הוא כל הווא יומא
הדריק בלג סוף.

שיעור השבוע
חבורת יסודי התורה
פרשת לך
מס' ביצה לה. עד לו.
פרשת וירא
מס' ביצה לו: עד למ:
תנ"א וא מן לעינן רב"י תורה"א
ואו אה אכ"א לט"פ"ק"ט אן ארבע תיפתין
מכ"ב רב"ז ט"ל"א"א בס"ס פ"א קידושין

י"ד ע"י: התאחדות אברכים דקה"ל ימב לב דסאטמאר
בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בי"ה

שנה י"א גליון ה' (תמ"ב)

לך

ט' חשוון תשס"ט

אוצר הגנוז

תפלת גר ואמירת קדיש על אביו הגוי

ואת הנפש אשר עשו בחרן - אברתם מגייר גרים. בספר רוב דגן (קונטרס אות לטובה פ"א מה), נשאל אם מותר ללוש להתפלל על גוי חולה שיתרפא, והשיב שאם הוא בידוע ומכירו שהוא מחסידו אומות העולם ושומר שבע מצוות של בני נח, פשוט מאד שמותר לכרו ולהתפלל עליו שיתרפא, אבל אם הוא מסופק בו ואינו מכיר במעשיו, יתפלל עליו שיחזור למוטב ויתרפא, וכמו שאמרו בברכות (ג) במעשה של ברוי"א, יתמו חטאים ולא חוטאים, וכשם שמפרנסים עניי גוים עם עניי ישראל מפני דרכי שלום (ויק"ט ט"ז), כן יש להתיר להתפלל על גוים חולים שיתרפאו. ואפשר דחויבא נמי איכא להתפלל עליהם מפני דרכי שלום. ומה גם אם תהיה שעת רצון שיתרפא אז יהיה קידוש ה' בדבר. ועוד שאפשר שעל ידי כך יתגייר ויהיה גר צדק.

וכתב שאתיו כמחר"ד אליהו קצין הביא ראייה ממעשה רב, שאלישע הנביא ריפא את נעמן מצרעתו ועל ידי כך נעשה גר. וכל שכן בזמן הזה שאנו בגלות וצריכים אנו להם. והוסיף שבא מעשה לידי אביו הגאון הצדיק רבי יהודה קצין, שבא אליו אלו אחד ותניק מוטל בידו כמו פגר מת, ואחר שלחש עליו ובירכו נתרפא מיד, ויצא ממות לחיים, ונעשה קידוש ה'.

ומה שכתב בשלחן ערוך (יוד סי' קנ"א) שאין לרפאותם אפילו בשכר אם לא במקום איבה, זהו לעובדי עבודה זרה ממש, אבל בזמן הזה שאינם עובדי עבודה זרה שפיר דמי, ובפרט היכא דאיכא איבה, שרדיק להתפלל ולברך. ועל פי זה פסק בשו"ת חיים ביד (סי' ט"ז) בדבר יהודי שהיה לו שותף גוי שהיה עושה לו טובות, שמתור להתפלל עליו שיתרפא, והביא ראייה מדברי הרוב דגן הג"ל, וכתב שמכל שכן בנידון זה שעשה לו טובות, שראוי לו שלא להיות כפוי טובה, שבודאי שמתור לו להתפלל עליו. וכן עשה מעשה בגוי אחד שחלה והטה למות, ושלח הגוי לבקש מהרב שיתפלל עליו, וכן עשה, והלכה הגוי שתפלת הרב עשתה פירות, והיה קידוש ה' גדול על ידי כך.

וכתבו הפוסקים שלפי זה פשוט שגם בנידון זה שרוצה הגר להתפלל על אביו הגוי שיתרפא מחולו, שודאי רשאי לעשות כן, ואפשר שמצוה גם כן יש בזה, שהרי הוא הביאו לעולם וגידלו, ואף על פי שאמרו חכמים שגר שנתגייר קטן שנולד דמי, ומטעם זה אמרו (קידושין פ"ד) שאין הגר יורש את אביו מן התורה, מכל מקום יש זיקה כל שהיא כלפי אביו, שהרי גוי שנתגייר והיו לו בנים בגיורתו ונתגיירו, קיים פריה ורביה להלכה דקיי"ל כרבי יוחנן וכמו שפסק בשלחן ערוך (אה"ע סי' א ס"ז). וכן הגר אסור לקלל אביו ואמו אף על פי שהם רשעים גמורים, כדי שלא יאמרו באנו מקדושה תמורה לקדושה קלה, והוא הדין לענין זה שראוי להתפלל עליהם שיחיו ויתזו למוטב, וכדברי הרוב דגן הנ"ל.

וכי"ב כתב בשו"ת חתם סופר (אה"ע ח"ב סי' מא), שאין לומר שמכיון שגר שנתגייר קטן שנולד דמי אין בניו נקראים על שמו כלל, שא"כ מה הוא זה שכתוב (שמות י"ב מה) וכן יגור אתך גר וגו' המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו, ומנין לו בנים זכרים שמילתם מעכבתו מפסח. אלא ודאי שאף הבנים שנולדו לו בהיותו גוי מתיחסים אליו בכמה ענינים. ועיין בשו"ת בית יצחק (אה"ע סי' ס"ט א) שם שמתמה ע"ד החת"ס הנ"ל.

(המשך בעמוד ד)

חיבת אברהם בקונו, כי ה' נגלה אליו ובשרו בורע ובנתינת הארץ, והוא לא החשיב בשורת ב' מעלות טובות לכולם, בערך שמחתו בגילוי שכינתו יתברך אליו, לקיים מה שנאמר (תהלים ט"ז) שבע שמחות את פיך, והוא אומר ויבן מזבח לה' הנראה אליו, כאן פירש סיבת שמחתו אשר עליה בנה מזבח הוא לצד הראותו יתברך אליו והבן. וזה אות לבניו כמה מהם אשר הרחיקו חשק הורע בערך חשק התורה והמצוות, וצא ולמד מבן עוזאי (יבמות ט"ג) בטענתו ומה אעשה ונפשי חשקה בתורה.

אור החיים הק'

יעקב זכה בכל העולם

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וגו'. יל"ע הפימ"ש המפורשים דיעקב ועשו חלקו העולמות, עשו נטל עה"ז ויעקב נטל עה"ב, וא"כ אמר יאמר עשו כי הכל מה שבידינו גול הוא וכולו לעשו, ותי דהא תנאי התנה הקב"ה במעשה בראשית דאם לא יקבלו ישראל את התורה יחזור את העולם לתהו ובהו שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמי, ונמצא דאם לא היו ישראל מקבלים התורה מוט התמוטטה הארץ והמשימים וכל אשר בהם, ובאו ישראל וקבלו וקימו הארץ ומלואה והו"ל כדן המציל מונוט של ים ומשלולות של נחר הרי אלו שלו, ובני עשו שלא רצו לקבל התורה הנם ככל הגוים והפסידו עה"ז וכו' בה ישראל כשקבלו התורה עכ"ד.

חשי"ה ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, זה רומז על עניני עה"ז שגם זה שייך לו ולבניו אחריו, ויאמר ברוך אברם וגו' קנה שמים וארץ פרו"ש כמו עשה שמים וארץ, וי"ל דקאי על אברהם דבזה שקבל עליו התורה לשמור ולעשות קנה את השמים וארץ כדן המציל מונוט של ים דאלמלא התורה הי' בטלוי חקות שמים וארץ ולכן נגיע על לחם ויין היינו עה"ז ואין לבני עשו חלק ונחלה בו דהא הכל לנו הוא ומהפקירא קוצינא.

ע"י חיים

תועלת שיש בישמעאל

ולישמעאל שמתעין וכו' ונתתיו לגוי גדול. אפ"ל הדנה מביאר בספרים שלעתידי יבנה וישמעאל תחת יצחק וגם אז בסוף ימיו עשה תשובה כדכתיב ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו, וקדיקם את יצחק לפניו מפני הכנתו לפניו, ולעתידי יבנה עצמו לגמרי תחת ישראל וכחו של ישמעאל יומסר לישראל, וי"פ ונתתיו לגוי גדול, כלומר שאתן את ישמעאל לישראל שנקראים לגוי גדול.

שוי"ל עפ"י דברי הנוטם אלימלך ב"פ בהעלותך שהתפלל אאע"ה לפני הקב"ה ואמר לו ישמעאל יחי לפניך, דלכאורה למה התפלל עליו וכו' לא ראה כל מה שעתידין ישראל לטבול ממנו צרות ויסורין בכל הדורות, ופי' דאייתא במדרש רבה בפרשתנו (פ' מיד סימן כ"א) יהי השמש באה תלטה הדי, ד' דברים הרואה לו, גיהנם ומלכות מית' ובימימ' וכו' א"ל במה אתה רוצה שירוד בניך בגיהנם או במלכות, בחר לו את המלכות, כלומר שיסבל על הגלות להפטר מסיורי הגיהנם, ולכן הוצרך להתפלל על ישמעאל שיחיו, כדי שיסבלו תחת ידו על הגלות, ויפטרו מעונשי גיהנם ע"י"ש, וזה ג"כ פירוש הכתוב ונתתיו לגוי גדול שאתן את ישמעאל ואקימו תלכית ולטובת ישראל שנקראין גוי גדול, כדי שיפטרו על ידו מעונשי הגיהנם.

דברי יואל

קפצה לי הארץ

לך לך מארצך, אחר כך תבוא לבחינה אשר מגדל התשוקה ומחשבה הטובה מיד שתצא מבית אביך (תבא) אל הארץ, ושמה תאמר איך ארע כי קפצה הארץ, לזה אמר לו השי"ת אשר ארץ בחוש שתרגיש מיד קדושת הארץ, כי אירא ארץ ישראל מחכים, וזה שאמר לך לך, כי רש"י פירש שהדרך ממעט ג' דברים, ממעט את השם, ופירשו המפורשים שממעט עבודת השם, כי בודאי אברהם בשבתו בביתו לן בעמק הלכה וקדש ד' אמותיו, כמו שאמרו (ברכות ה.) אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ומקובלני מפי מוה"ר"ה [בעל ישמח משה] שכשמוקדש אדם ד' אמות שלו נקרא בחינת ארץ ישראל אם כן הדרך מגרשו מהסתפח בנחלת ה' בהיותו נע ונד. אבל האמת כי מיד בצאתו מבית אביו בא לבחינת ארץ ישראל ממש.

יטב לב

היה קץ בממונך וכסף

ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובוהב וילך למסעיו. אפשר לומר דרך רמז, כי מגיד הכתוב צדקת אברהם אבינו, כי כל עניני העולם הזה היו עליו לטובה, ובהיותו משוטט דעתו בדיעת האלקות וחכמת התורה, היה כל קנין עולם הזה הגופני נבוח בעיניו נמאס. וזה שאמר כבד מאד במקנה בכסף ובוהב, שלא היו אצלו דבר חביב כלל, ואדרבא כבד ממנו וקץ בהם. וילך למסעיו, שהסיע עצמו מהם ואסח דעתו, שנתבונן אברהם אבינו ע"ה בעצתו להסיע דעתו מכל עניני הבלי העולם הזה.

פ"ה מה להחיד"א דל

חביבות מצוות ה' על הצדיק

ויבואו ארצה כנען הן אמת הה"א בסוף תשמש במקום למי"ד בתחילה, ומי יתן ונדע למה לא נכתב בלמי"ד לאר"ץ כנען, אף מרודע לנו חיבת הקדוש עליהם כי לא ה' עליו מצות השי"י למשא כי באם ה' עליו לטורח ולמשא וכמוכרח לקיים אזי ה' די לשיגיע לקצה א"י ולשם יקבע דירתו, ולא כן חיבת אברהם שהי' משתוקק מאד לקיים מצות הבורא ביתר שאה, וכיון שראה שהשי"י חפץ בישיבת הארץ הקדושה הלוו, או לא הסתפק לצאת י"ח בהגיע לקצה הגבול ולנוח שם, רק ללכת בה מהקצה אל הקצה להשתעשע במצות הבורא, כדמיון שאר"ל על החסידים ואנשי מעשה שלא זו מידם הלולב כל היום בעת חיובו, הנם שבנטולה בעלמא ויצא יי"ח, עכ"ל לגודל אהבת מצות הבורא עליהם, ובוה יוצק שלא אמר לארץ רק ארצ"ה, היינו לשוטט בכל הארץ להשתעשע במצות הבורא עליהם, כי זה כל האדם להתענג במצות הבורא.

אורא דכלה

למען ייטב לי בעבורך וחייתה נפשי בגללך.

ר' דוב בער מראדישיץ ז"ע על הפסוק למען ייטב לי בעבורך וחייתה נפשי בגללך ופירש רש"י יתנו לי מתנות, וקשה הא כתיב שנתא מתנות יחיה, ונראה כונת רש"י היא דהם יתנו לי מתנות אבל אני לא ארצה לקחת, ועי"ז אחיה, וזהו החיחה נפשי בגללך.

בישישים חכמה

עיקר שמחת הצדיק

וירא ד' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו. כונת הכתוב להודיע הפלגת

היקולא דצדיקיא

הרה"ק בע"ל מאור עיניים זצ"ל
י"א חשוון שנת תקנ"ה לפ"ק

הה"ק מרגלא בפומי הקי שאמר ופתח לה פתחה, הלא אני כמין רוכל ואבקת רוכל לי, יש בידי מחטין ושפילקע ושפסילדן, גם יש בידי מיני בשמים לרוב למי צצריך מיני בשמים ישיג אצלי ולמי צצריך לחטין יש בידי לעוקצן, גם יכול אני להיות מרפא חולים ופוקד עקרות ולהשיב נפשות ולעורר מלחמות ולעקור ממלכות ולהביא שובע בעולם ולהשבית מלחמות ולחדש בעולם שמחת אהבת זיווגים ולגדל צמחים ולהמשיך מיני ברכות ולבטל גזירות ולהכניס חכמה ולדרוש כמעין המתגבר, וכללו של דבר הכל ביד הצדיק בסוד צדיק מושל וגוי.

הרה"ק נסע פעם אחת להה"צ ר' ברוך ז"ל ממעזיביזש ובא למעזיביזש בלילה, נסע אל האכסניא ולבש את בגדיו לילך להר"ב, והודיעו להרב הני"ל שהרב ר"נ הולך ובא אליו וקם הר"ב מכסאו והלך עד הפסח חדרו לקראת ר"נ [וזה היה כבוד גדול אצל הר"ב שילך לקראתו עד הפתח]. הר"ב פתח הדלת לכנוס, והרב"ב עמד שם ונתן לו שלום בחביבות גדולה וילכו שניהם וישבו על כסאות אצל השלחן. שאל הר"ב ז"ל איך היה דרכיכם, והשיב הר"נ: דרכי היה טוב ממש קפיצת הדרך והייתי יכול לבוא לכאן קודם הלילה, רק שהיה לי מניעה אחת בדרך. שאלו הר"ב מה הייתה המניעה, השיב על זה שבאמצע הדרך בא אלי נשמה אחת מאדם שבחיותו הלשין עליו למלכות וגרם שהושיבוהו בבית הסוהר, ועתה בא לפייסו ולבקש תיקן ומחלתו הכל. שוב התודה כי הוא שהוציא שם רע על נכדתי על הצ' הוה"ל, ועל זאת לא נפצתי למחול בשום אופן, ומחמת זה נתאחרתי קצת ובאתי הנה בלילה. כששמע הר"ב ז"ל דבר זה, אמר להרב ר"נ, הנה העולם מחזיקים אותי פאר א ביוזין גיטער יוד, ואתכם מחזיקים פאר אגיסין גיטער יוד, והיתכן לעשות כן להפקיר נפש אחת מישראל ושלא לתקנו, לבשי הטיזליק שלכם ואני ג"כ אלביש את הטיזליק שלי, ונלך לחפש את הנפש ההוא לתקנו.

מתפלל מנחה ומרעיש עולמות

פעם אחת בא הרה"ק ר' נחום אל הבעש"ט ז"ל. והיה אז חורף קשה בקרירות ושלגים מרובים. וישאלו הבעש"ט, מה היא הסיבה שהרעשת את כל העולמות בתפלת המנחה. ויספר לו שנשע עם בע"ג כרי ומגודל הקור מת הנכרי, וכשראו הערלים שבכפר שהנכרי מוטל מת בעגלה, העלילו עלי שאני הרגתי אותו ורצו להרוג אותי. ביקשתי מהם שיניחו אותי להתפלל מקודם ואח"כ יעשו בי כרצונם, ונתרצו לי. התפללתי תפלת המנחה בכוונה גדולה, ובנתים קם הנכרי המת על רגליו ואמר אל הערלים: מה אתם רוצים מהיהודי הזה, הוא לא הרג אותי רק על ידי הקור מתי, ותיכף נפל על הארץ ומת. הערלים חיכו עד שנמרתי את תפלתי נגשו אלי ויספרו לי הפלא שהנכרי המת בעצמו סיפר להם שמת מחמת הקור ופייסו אותי והי קידוש השם גדול.

הספר הקדוש "מאור עיניים"

פ"א שאל הרה"ק מלובלין (החזוה) זצקללה"ה בעמח"ס זכרון זאת וזאת זכרון ודברי אמת לתלמידיו הרה"ק ר' מאיר מאפסא זצוק"ל בעל אור לשמים, ואמר לו האם אתה לומד הסי' הקדוש מאור עיניים מהרה"ק ר"נ מטשרנוביל זצוק"ל, והשיב לו שאינו לומד בו, אמר לו הרה"ק מלובלין לפלא בעיני מה שאין אתה לומד בספר זה, אני אומר לך שלא מצאתי בשום ספר דברים נפלאים כאלו כמו שמצאתי בשלשה ספרים אלו, היינו ספר הזוהר וספר אור החיים וספר מאור עיניים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

לאחרים שילכו ויודיעו לו ולא רצה שום אדם לילך בתוך כך בא בעצמו על הבימה ואמר הר"נ כ"כ נתפחדתי בבואו עד שנפל הסכין מידי וחטפתי את הסכין בראש הלהב ועד היום אין אני זוכר אם ברכתי ברכות המילה מחמת פחד ונתתי לו שיברך ברכות מציעה וברוך, וכשבא הר"נ לביתו היה יושב דומם ותוהה, והגבאי שלו הביא לו ב"פ קאווע לשתות ולא רצה, ודחה אותו וביקש אותו הגבאי שישתה דווקא, והשיב לו שוטה איך אפשר לשתות קאווע כשמועמים שאדם עובד עבודה כזו להשי"ת. איתא בכמה ספרי קדושים שהרה"ק היה תלמיד מובהק להבעש"ט ז"ל ז"ע, וגם ידוע שהיה תלמיד מובהק להרב אלוקי המגיד הגדול ממעזריטש ז"ל, והוא גם בשני מקומות בספרו מאור עיניים הקי' בפי' כי תשא הבעש"ט ז"ל בשם המורי נבנ"מ ובהרבה מקומות בספרו קורא להמגיד הני"ל בשם מורי.

הרה"ק ר' יעקב יוסף מפולנאה בעל התולדות אמר על הה"ק ר"נ "העולם אומרים שר' נחום איז א צדיק", והשמועים אשר עמדו שם סברו אשר רצונו להשפיל את ערכו, אבל הוא עצמו מהר לפרש דבריו ואמר, העולם אומרים שר' נחום איז א צדיק ער איז צעהן צדיקים כל צדיק יש לו דרך מיוחד בתו"פ בצדקה ובשאר מידות כ"א עפ"י שרשו באחד מעשר ספירות ובאותו דרך הוא צדיק, אבל ר' נחום הוא צדיק בכל המידות ובכל הדברים צדיק הוא עכ"ל.

החסידים מספרים ומתארים את הפגישה הראשונה של הבעש"ט והרה"ק ר' נחום, ובעת אשר נסע הר"נ נחום להבעש"ט, הרגיש הבעש"ט ברוח קדשו כי אדם גדול ר' נחום יבוא אליו על שבת קודש, ויצו את אשתו הצ' להכין לכבוד יום השי"ק זה מאכלים טובים ונאים כי אורח גדול יבוא אליו, וכאשר בא הרה"ק ר"נ לבית הבעש"ט הראה לו כל השבת פנים נזעמים, ולאשתו הצדיקת (ששאלה לו ע"ז) אמר כי תזהר להשמר מהאורח הזה כי גנב הוא, והצדיקת שהייתה מוכרת באורחים נתפעלה מאוד ע"ז כי ראתה בו כי הוא איש קדוש, והשיב הבעש"ט ז"ל אבל רוצה הוא לגנוב מבעש"ט שלו כל הגי"ע ועוה"ב.

בסי' עטרת ישראל מהר"י ז"ל המגיד מבאפאל נכד הה"ק ר' נחום בפי' נצבים כי וז"ל: אנא עובדא ידענא בימי אאי"ז הה"ק והטהור צ"ע ר' נחום זצוק"ל נמבנ"מ הי' נוסעים אצלו חסידים גמורים בני עלי' והי' מתגוררים תחת הספסלים.

הוי עיניים בני ביתו

הרה"ק התנהג את ביתו בעוני ויסתפק במעט ובצימצם, וכאשר נודע ונתפרסם שמו הגדול והקי' בעולם ונתקבל בפעם ראשון לרב ומגיד בקי' טשרנוביל, וכאשר שמע הרב ר' ברוך ז"ל ממעזיביזש מהכבוד הגדול שעושים לו, אמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה, ותיכף פירש להם דבריו, לפי שהקב"ה רוצה שיהיה כבוד גדול לצדיקים, והם בורחים מהכבוד ועוברים רצונו כך, לעושי רצונו בוודאי ראוי להם עוד כבוד גדול יותר.

העיר טשרנוביל היתה הראשונה להעריך את ערכו וגדלותו של הרה"ק זלה"ה ונתקבל שם לרב ומגיד בכבוד גדול, ואע"פ שנתנו לו את הכתב רבנות על ראשו בפאר וכבוד והיתה לה זכי' גדולה שמנהיגה הי' מגדולי הדור ועל ידו נתפרסמה שמה בעולם, אע"פ לא הספיקה קהלה זו את פרנסתו בריוח, וכל ימיו הי' שרוי בצער וביסורין, והוא בעצמו כותב "אין חכם כבעל הנסיון"... שכמה פעמים הי' לו יסורים גדולים... ומעשה נורא הי' אצלו שמעיד זאת עד כמה הי' מגיע העוני והדחוקות שלו שנמצא כותב בהפנקס דחברה משניות מהקהלה הני"ל בוה"ל: "הרב המגיד מו"ה מנחם נחום נתן סי' חסידים וכשיתן א' רוי"כ חיזירו לו ספר הני"ל". או לנו לאותה בושה ולאותה כלומה איך הקהלות החזיקו את גדולי הדור שכהנו בהם ונתנו מהודם עליהם.

ועיקר הסיבה מאי הצלחתו הגשמיות של ר' נחום יכולים אנו לשער שהי' זאת בשביל דרכו והתנהגותו שהי' מקרב יותר העניים מהעשירים. מהחסידים שבאו אצלו לבקש את בקשתם הקדים לדבר עם העני באריכות וכשנכנס אחריו העשיר קצר ר"נ בדבריו. וכשנתנו לו העשירים את פדיונם ההגונה... אז לא רצה לקבל ממנו בעצמו רק א"ל לך אל מקום פלוני ושם תחפש את העני ותתן לו כך וכך ואז תמלא את שאלתך. ופ"א שאלו מקורביו: מדוע לא יתנהג כרבינו הקדוש שאמרנו עליו רבי "מכבד עשירים" אז השיב הוא! ומדוע לא אתנהג בדרכי הבור"ה שכתוב בו "אני אשכון את דכא ושפל רוח" כי הוא יעמוד לימין האביון" ויש שהי' עונה להם: אני מבין היטב זה שזקף רבי אצבעותיו ואמר שלא נהנה מעולם הוא אפילו באצבע קטנה, ובה אני חפץ להיות דומה לו, ויפה אמר הרמב"ם ז"ל "גם העולם הזה קדושין לעולם הבא".

הטוב ומטיב לרעים ולטובים

פעם אחת בא איש עני אחד להצדיק הר' נחום זל"ה ושפך לפניו מר נפשו כי יש לו בתולה שהגיעה לפירקה ואין לו במה להשיאה, היה אז ביד הר' נחום סך חמשים אדומים ויתנם תיכף לידו, גם את הלבוש המשני שהיה לו ג"כ נתן לו, והעני הזה היה אורח לשתות ולהשתכר, והלך העני תיכף לבית משתה היין ועשה לחיים כמנהגו תמיד, והגבאים כאשר ראו שנתן הרבי הכל שהי' בידו לאיש אחד, הלכו אחריו לראות מעשה האיש הזה. כאשר ראו זאת לקחו מידו מותר המעות והביאו לרבם ויספרו לו מעשה השכור, אז התחיל הר' נחום לצעוק עליהם בקול, הנה שמעתי מכריזין בעולם העליון נחום מטשרנוביל אוחז במדתו של הקב"ה "הטוב ומטיב לרעים ולטובים" ואתם רוצים לגזול ממני דבר הזה, מהרו והחזירו להאיש הבגד והמעות.

עם הרה"ק ר' אברהם המלאך ז"ע

פ"א סיפר הרה"ק ר"נ כי הרב ר' אברהם המלאך ז"ע היה בעיר קוואסטוב סגור ומסוגר ולא זכו לראות פניו, והה"ק ר"נ שיבח אותו לפני אנשי העיר והיה להם געגועים לראות, פ"א היה ברית מילה ונתנו לר' נחום כל הכיבודים של ברי"מ, ולר' אברהם נתנו מצות סנדק ואחר התפלה המתינו עליו עד בוש כי היה מאריך בתפלתו, ונתקבצו בבה"כ עם רב כדי לראותו, וכשאמרו ר' אברהם הולך לבה"כ נפל פחד עליהם ולא נשארו בבה"כ כי אם ערך עשרים אנשים וכשבא לבה"כ כי הליכו היה במרוצה והבין הרב דקהלה כי הוא הולך למקומו ונשמט עד הזוויות הגי' וישב על מקום הרב והניח ראשו על הסטענדר והביאו את התינוק על הבימה והוא נשע על ידו, ואמרו לשמש לך והודיעו שהביאו את התינוק ולא רצה לילך מחמת הפחד ואמרו

את האלהים התהלך נח, כתב בבעל הטורים האלהים התהלך נח סופי תיבות חכ"ם, ויש להבין הרמז מה שהיה נח חכם.

ויבאר על פי מה שפירשו המפרשים (קדושת לוי פ' עקב) על הפסוק (דברים י"ב) ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו', שכבר הקשו בגמרא (ברכות לג:) אטו יראה מלתא זוטרתא היא. לכן פירשו דהכי קאמר מה, היינו בחינת ענוה, ה' אלקיך שואל מעמך, אבל לא לחטוא על ידי הענוה. ועל דרך שפירש הרה"ק הרבי ר' זושא זללה"ה הכתוב (תהלים י"ג) כי הלל רשע על תאות נפשו, בשביל תאות נפשו הוא עניו כמו הלל, ומשפיל את עצמו לחטוא במה שלא נאה ולא יאתה אליו עשות פחיתות כזה שעושה, ובענוה פסולה כזה לא בחר ה', כי אם שיהיה עניו ובחינת מה ליראה את ה' על ידי זה, בהכיר שפלותו וגדולת הכבוד יתברך, ומזה יגיע אליו היראה והפחד וכוחו ממנו יתברך שמו, עכ"ד. ובדרך זה פירש בנועם מגדים (פ' שמנין) מאמר הכתוב (ישעיה י"ב) זמרו ה' כי גאות עשה, זמרו ה' על הדבר הזה כי גאות עשה, שברא ועשה את הגאות בעולם, עכ"ד.

ובזה פי' א"ז זללה"ה בייטב לב בפרשתן מה שרמז בבעל הטורים את האלהים התהלך נח סופי תיבות חכ"ם, כי דור המבול הם השחיתו דרכם ונוקמים לשאינן מינם מה שלא יאתה אליהם, כי אם השפילו את עצמם בענוה פסולה לחטוא על ידי זה למלא תאותם. והוא שהכתוב אומר (בראשית ו' ד) הנפילים היו בארץ וגו', כי הפילו את עצמם ממדרגתם לכן קראם נפילים. ואמנם על נח אמר הכתוב צדיק תמים היה בדורותיו, ופירשו בגמרא (עבודה זרה ו') צדיק במעשיו תמים בדרכיו, ופירשו עניו ושפיל רוח. והכונה בזה עם היותו עניו ושפיל בעיניו, עם כל זה היה צדיק במעשיו ולא השחית דרכו, כי לא היה משתמש בבחינת ענוה לחטוא, כי אם ליראה את ה', כמו שמתרגם בדחלתא דה' הליך נח. וזה בחינת חכם שהיה לו ב' הפכים בנושא אחד בחינת ענוה ובחינת גאות, ויגבה לבו בדרכי ה' (דברי הימים ב' י"ז) לבלי לחטוא למלא תאותו ח"ו, כי אם להעלות את עצמו למעלה לעשות רצון קונו, כידוע פירוש הקדושת לוי על הכתוב (קהל ב' יג) ויתרון החכם מן הכסיל כיתרון האור מן החשך, כי אור משתמע אורחא וימא (פסחים ב'), מה שאין כן חשך אין משמעותיה רק לילה, וכדכתיב (תהלים קד ט) תשת חשך ויהי לילה, וזה עצמו ההבדל שבין חכמה לסכלות, כי החכם אם שהוא חכם, לפעמים ישנה טעמו וריחו לפי הצורך ויעשה עצמו כסיל, על דרך שעשה דוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך (תהלים לד א), מה שאין כן הכסיל אין בידו לעשות עצמו חכם בשום פעם ואופן, עכ"ד.

וב"ק מרן אמו"ר זללה"ה בכרך משה בפרשתן (עמוד לח) האריך בענין זה דרררר המושחת של אנשי דור המבול היתה להיפך לגמרי, כי בגודל גאותם חטאו, כמבואר בדברי חז"ל (פנהדרק קה) שדור המבול נתגאו, ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו, מה שרי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו. ולעומת זה אחזו במדת השפלות והענוה למלאות תאותם, וכדאיתא במדרש (ב"ר פ"א ס"ה) שהיו גזולים פחות משה פרוטה, ואין לך פחיתות וענוה יותר מזה להשפיל עצמם לגזול

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת נח שנת תשס"ט לפ"ק

נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פחות משה פרוטה, ולזה הסמיכו כאן במדרש (פ"ל ס"א) הפסוק (משלי י"ז) הפו"ך רשעים ואינם, זה דור המבול, היינו שיבת איבודם מן העולם היה מה שהפכו את דרך הנכון, והשתמשו במדת הגיאות ובמדת הענוה גם יחד לחטוא ולנאץ את השי"ת, עכ"ד.

ומבואר לנו מזה דהן נח והן אנשי דור המבול השתמשו בשני המדות, אלא דנח השתמש בהם לעבודת ה' במקום ובזמן הראוי, והם הפכו הקערה על פיה, ובמקום שהיה נוגע לעבודת ה' התנהגו במדת ענוה, ובמקום שהיה להם להשפיל עצמם התגאו.

דהנה מרן דו"ז זללה"ה בתפוחה לתלמידי הישיבה (דברי יואל פ' חיי עמוד תצה) פ"ה המשנה במס' אבות (פ"ה מ"ט) יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, הוא היה אומר, עז פנים לגיהנם ובושת פנים לגן עדן, דלכאורה שני מאמרו של רבי יהודה בן תימא סותרין עצמן אהרדי, כי התחיל לומר הוי עז כנמר, שישתמש האדם במדת העזות, ושוב חזר להזהיר עז פנים לגיהנם, והיאך יתקיימו שניהם. אמנם ביאור הדבר דכך הוא דרכה של תורה, כי לצורך עבודת השי"ת צריכים להשתמש במדת העזות, שלא יבוש ולא יתפעל מפני המלעיגים עליו, אלא יתחזק בעזו ותעצומות בעבודת בוראו, אולם צריך הבחנה וזהירות יתירה שלא ישתמש במדה זו רק לצורך התורה, וזולת זה הרי מדת העזות מדה מגונה היא, וצריך להתנהג במדת הדרך ארץ והענוה, נבוזה בעיניו נמאס ואת יראי ה' יכבד. וזהו כוונת התנא, הוי עז כנמר לעשות רצון אביך שבשמים, ושלא תאמר שהותר לגמרי להשתמש במדת העזות, לזה מדגיש הו"א היה אומר, היינו שאותו התנא שאמר הוי עז כנמר, הוא עצמו עומד ומוזהיר עז פנים לגיהנם, שבמקום שאינו נוגע לעבודת ה' חלילה להשתמש במדת העזות.

וממשיך שם בנועם אמרו לפרש המשנה במס' אבות (פ"ה מ"ב) בן בג בג אומר הפוך בה והפוך בה דכולה בה ובה תחזי וכי, דהנה לקיום התוה"ק צריכים להשתמש במדת ההפכיות, ואף על פי שהם מהיפך להיפך ורחוקים זה מזה מן הקצה אל הקצה, אי אפשר שתתקיים התוה"ק זולת זה, ושניהם צורך בהם לעבודתו יתברך, וכאשר תעמיק עיוןך בתורה תמצא שורש שניהם מבואר בתורה. וזה שאמר הפוך בה והפוך בה דכולה בה, שכל ההפכיות וכל המדות כלולים בתוה"ק והכל נרמז בה, אמנם צריך לזה הבחנה רבה ודעת תורה אמיתי שלא ישתמש בכל אחד ממדות ההפכיות כי אם במקום שהוא צורך לעבודתו יתברך ולא על צד ההיפך, ולזה הוסיף ואומר ובה תחזי, שתסתכל בתוה"ק ותבחון בדעת תורה אמיתי, והיא תאיר עיניך לידע

אימתי תשתמש במדה זו ואימתי בהפכו, וזולת זה עלול האדם להכשל ח"ו ברשת היצר המסמא עינים ומראה ומדמה האסור להיות, עכ"ד.

ודבר זה מבואר בפרשה שלפנינו, נח איש צדיק תמי"ם היה בדורותיו, וכדברי רש"י במס' עבודה זרה שהיה עניו ושפיל רוח, אך לעומת זה היה נח איש צדיק, שלא היה בבחינת כי הלל רשע על תאות נפשו, אלא השתמש עצמו במדת ענוה במקום ובזמן הראוי, ובעת הצורך השתמש עצמו במדת הגאות ויגבה לבו בדרכי ה', ואיך זכה נח לדעת הדרך הישרה שיבחר בו להשתמש במדות הללו במקום הראוי, לזה אמר את האלהים התהלך נח, סופי תיבות חכ"ם, ורמז בזה שנח היה עוסק בתורה, והתורה הקדושה הוא שהאיר עיניו לדעת הדרך הנכונה והישרה איך להשתמש במדות ההפכיות.

ובלכתניו בדרך זה יש לפרש המדרש (שמור"ר פ"ל ס"א) אשר הביא מרן דו"ז זללה"ה בדברי יואל בפרשתן כמה פעמים, אמר הקב"ה מי גרם לכם לדור המבול שתאבדו מפני שלא קבלתם התורה, ולכאורה צריך ביאור הלא בקרא מבואר שנאבדו מחמת גזל ועריות. אמנם לפי האמור יתבאר דבאמת הרי היה להם מדת הפכיות, אלא שלא השתמשו בהם במקום ובזמן הראוי, והיה להם ענוה פסולה לעשות דברים פחותים, ולזה אמר המדרש מי גרם להם זאת מפני שלא קבלו התורה, ואלמלי היו מקבלים התורה והיו עוסקים בה היה התורה מאיר עיניהם לדעת אימתי להשתמש במדת הגאות ויגבה לבו בדרכי ה' ואימתי להשתמש במדת ענוה.

ובלכתניו בדרך זה יש לפרש מה דאיתא במס' שבת (דף פח) שבשעת מתן תורה כפה הקב"ה על ישראל את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. והקשו בתוס' (ר"ה פ"ה) הא כבר הקדימו ישראל לומר (שמות כ"ד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, ואמאי הוצרך עוד לכפיית ההר.

אך ביאור הענין על פי מה דהוה מרגלא בפומיה דאבא מארי זללה"ה דברי החתם סופר (פ' ברכה עמוד קלח) לפרש הכתוב מימינו אש דת למו, הנה תיבת אשדת נכתב אחד, ונקרא שתיים אש דת, כי הקב"ה נתן לנו התורה שהיא אש, ועל ידי זה מהראוי שנהיה עומדים נגד הכל כאש, כמאמרם (תענית ד') האי צורבא מרבנן דרתח אורייתא הוא דקא מרתחא ליה, שנאמר (ירמיה כ"ג) הלא כה דברי כאש נאם ה'. אמנם לעומת זה מצינו בגמרא (תענית י') למה נמשלו דברי תורה למים, דכתיב (ישעיה נה א) הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה. נמצא שני הפכים בנושא אחד, וישראל משתמשים בהפכים האלו במקום הראוי ובזמן הראוי לעבודת ה', והיינו נכונעים וממעטים עצמם לפני השי"ת כמים, ולעומת זה מגביהים לבם בדרכי ה' כאש. והנה אם תכתוב שני תיבות נפרדים אש דת, יהיה משמעו כפשוטו דת של אש, ואם תכתבנה מלה אחת יהיה אשדת, כמו אשדות הפסגה (דברים ג' י'), שהוא נחל היורד מההר למקום נמוך, ושניהם צדקו יחדיו אצל בני ישראל, עכ"ד.

צמצילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מבצר הכוללים קרית יואל והינו למראת עיניו של הגה"צ צומ"צ קרית יואל שליט"א
 לתערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

דיני קושר בשבת

(א) אסור מן התורה לעשות קשר בשבת והוא אחד מאבות מלאכות.

(ב) התורה אסרה רק קשר של קיימא והיינו שבשעת הקשירה עומד להתקיים לעולם.¹ היינו שאינו קוצב בדעתו זמן מתי יפתחנו, א"ע"פ שאפשר שיצטרך לפתחו, כיון שאפשר שהקשר יתקיים לעולם הוי איסור תורה.²

(ג) ואפילו אם הקשר הוא "מעשה הדיוט" [ובהמשך דברינו יבואר פירושו]³ ואפילו אם אינו מוהדקו בחוק, ויכול לפתוח הקשר בידו אחת, אסור מן התורה [אם ברוב הפעמים אינו נפתח מעצמו].⁴

(ד) ועל כן המוציאים גארבידו"ש ביום השבת אסור לעשות על גביו קשר על גבי קשר,⁵ שכיון שהדרך שלא לפתוח הקשר לעולם, י"א דהוי איסור תורה.

(ה) ואפילו כשעושה קשר ועל גביו עושה עניכה ג"כ אסור.⁶

(ו) מה שנתבאר שאסור לעשות קשר ע"ג קשר בגארבידו"ש בעג היינו אפילו אם מתכוין בשעת הקשירה לפתחם בתוך זמנת לעת [למשל שרוצה לקשור הגארבידו"ש בע"ג בליל שבת לאחר הסעודה, מפני הריח, ומתכוין לחזור ולפתחו למחר להניח שם עוד אשפה] אסור לקושרם.⁷ [ובהמשך דברינו יתבאר א"ה העצות שאפשר לעשות בענין קשירת הבע"ג שלא יכשל בחלול שבת].

=====

¹ ע"ב ב"ב (ב"ב סי' ק"ט) שהביא מדברי רבינו ירוחם דקשר העומד להתקיים חצי שנה או שנה הוי איסור תורה עיי"ש וכ"כ דעת המג"א (סק"א) שכתב העשירי להתקיים לעולם או זמן ארוך, עיי"ש בפמ"ג א"א סק"א.

אולם הטי"ו האריך לבאר שאינו חייב רק בעשוי להתקיים לעולם וכדעת הב"ח, וכ"פ התניא (ספ"ק א) ומשנ"ב (ריש הסימן) ושאר אחרונים.

² תניא (ס"ו ש"ז ספ"ה א).

³ רמ"א (ספ"ק א) בשם רש"י ורא"ש והטור, אבל דעת הר"ף והרמב"ם דאינו חייב מה"ת רק בקשר אומן וכן דעת המחבר.

⁴ במשנה פרק אלו קשרים (דף ק"א ע"ב) איתא ר' מאיר אומר כל קשר שיכול להתירו באחת מידידו אין חייבין עליו וכ' הרמב"ם בפירוש המשניות והרע"ב שאין הלכה כר' מאיר, וכ"פ עור ראשונים, וכן פסק בדרכי משה (ס"ה ש"ז סק"ב) [וחולק על הבי"ש שהביא מהשבולי לקט לפסוק כר"מ] ובאבני נזר (ס"ה קני"ט אות א) והמשנ"ב (בהל"ה ריש הסימן) וערוך השלחן (ספ"ק ט"ז - ט"ו), (ועי' מ"ב בזה הקצת השלחן סי' ק"כ בבדי השלחן סק"ד אך הדיחה הבי"ד ר"מ לא משמע כותה עיי"ש).

⁵ משנ"ב (בהל"ה ריש הסימן).

⁶ הנה בשו"ת אבני נזר (נתיב סי' כ"ז) שאם עושה קשר לעולם אך בדעתו לזקוק אחר איזה ימים, אינו איסור תורה משום דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ע"ש, וכן צידד מהר"ל דיסקין (בקרי"א סי' ה' את ליה), אולם ע"י ברש"י מס' סוכה (דף ל"ג ע"ב) ד"ה הותר אגרו, שלא יקשור הלולב בשני קשרים זה על זה, שהוא מאבות מלאכות "שאנו חושש להתירו עולמית" עכ"ל רש"י הרי שאף שאין צריך להקשר אחר יו"ט סוכות, הוי איסור תורה, משום שאין בדעתו לפתוח הקשר, ורבי רש"י אלו הובא לרנא ברבתי הפוסקים בס"י תרנ"א (עיי"ש בלבוש ספ"ה א' ובתניא ספ"ה ו' ובביטורי יעקב סק"ד) וכן הובא במהרש"ג (ת"א סוף סי' ס), וכן מפורש ברבי"ש (סי' קכ"ב) שאע"פ שאי"צ להקשר שעל הלולב לא לימי החג, מ"מ כיון שאינו צריך לאחר החג להתיר הקשר מבטל ל"י החם, ואפילו אם ה"י צריך הלולב וההודס מסלק אותו בלי שיתיר הקשר, וכ"ה"ג חשיב קשר של קיימא עכ"ל (ועי' בחידושי חת"ס בסוכה שם שכתב הגמרא מיידי באופן שהוי מורשין את הלולבים לברכה עיי"ש, ולפי"ז אין ראי, מ"מ שם כתב רק לתרין דברי הרב"ם עיי"ש, אבל בדברי רש"י והפוסקים שבס"י תרנ"א א"א להלום פירושו הו, וכ"ש בדברי הרבי"ש).

⁷ עיין טו"ו (ספ"ק) ומג"א (סק"ט) שאסור לעשות בשבת עניבה ע"ג קשר. וכ"פ התניא (ספ"ק ג) ומשנ"ב (ספ"ק). ועיין בביתור יעקב (סי' תתי"א סק"ב) שהוא אסור תורה, וכ"כ בשו"ת אבני נזר (סי' קצ"ט אות ד) וכן משמע מערוך השלחן (סי' ש"ז ספ"ה כ"ה) אבל לדעת הרמב"ם דמצריך שיהא מעשה אומן הוי רק איסור דרבנן דודאי דקשר כזה לא הוי מעשה אומן.

⁸ עי' בב"י דמוכח מלשוננו דכל קשר שדרך בני אדם לעשותו לעולם הוי איסור תורה אפילו אם דעתו לפתחו תוך מעל"ע, דאין הולכין בזה בתר מחשבתו, וכן האריך הבית מאיר להוכיח בראיות חזקות, וכ"פ במגנתו הטהורה (בקי מנחה סק"ב) וערוך ש"י (ספ"ה א) והמהרש"ג (ת"א סי' כ"ז) וכ"פ המשנ"ב (בהל"ה ריש הסימן). אמנם דעת הב"ח והט"ו (סק"א) הדכל תלוי בדעתו וכ"פ התניא (ספ"ק א) וכן מוכח בפמ"ג (א"א סק"ג וסק"ב, אולם ע"י בא"א סק"ו צידד שהוא דאורייתא) ורע"ק"א (בדפוס חדש על ספ"ה א' - עיי"ש) אולם אף לדידהו אסור עכ"פ מדרבנן דחיישין שמא ישכח מלפתחו וכמ"ש המג"א (סוף הסימן) בשם הכלבו (ע"י בהל"ה ת"ל).

אוצר הגנוז

(המשך מעמוד א)

ולגבי קדיש יש שכתבו שאחר מות אביו של הגר וכן לאחר מות אמו, נכון שיאמר עליהם קדיש לעילוי נשמתם, שכבר כתבו התוספות בסוטה (י:) אודות מה שהתפלל דוד על אבשלום בנו להצילו מדינה של גיהנם ולהכניסו לחיי העולם הבא, שמה שאמרו בסנהדרין (קד) שברא מזכה אבא אבא לא מזכה ברא, שנאמר (ברבים לב טו) ואין מידי מציל, שנראה שזהו דווקא בלא תפלה, שאין נמנעים מלהעניש את הבן מפני כבודו של אביו שהוא צדיק, וכמו שאמרו שם אין אברהם מציל את ישמעאל וכו'. אבל תפלה של אביו שפיר מצילתו מניהגם ומכניסתו לגן עדן.

וכן גם בזה אף על פי שאין הגר מתייחס אל אביו, שגר שנתגייר כקטן שנוול דמי, מכל מקום כיון שהוא הולידו והביאו לחיי העולם הזה, וגרם שיזכה להסתפח בנחלת ה' ולהכיר האמת, ראוי הוא להתפלל בעדו להצילו מבאר שחת ולהכניסו לעולם הבא, ולא גרע מאיש זה שאינו קרוב לנפטר שיש תועלת בקדיש שאומר לעילוי נשמת הנפטר, וכמו שכתב בשו"ת מהר"ק (ד"ש מה), ומכל מקום אמת הוא שנהגו שאפילו איש זה שאינו קרוב כלל למת אומר קדיש עבורו, אלא שאינו נוטל כל כך קדישים כמו אלה שאומרים קדישים על אב ואם, ותמיד עושה פטרה, שהזר אומר שליש או רביעי ממסכת הקדושים, והשאר נוטלים הבנים בשביל אב ואם. ובספר חסידים (סי' תש"א) כתב, שגר המבקש על אביו ואמו לא יועיל להקל מדינם. וכתב בהגהות מקור חסד שם בשם הרמ"א, דהיינו טעמא לפי שאין הבן מתייחס אליהם, שגר שנתגייר כקטן שנוול דמי.

דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

(המשך מעמוד הקודם)

וע"פ זה יבאר כ"ק מרן אדמו"ר זלה"ה בברך משה (פ' ברכה עמוד רסח) מה דמצינו בגמרא (סוטה ה.) לעולם ילמד אדם מדעת קונו שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכניתו על הר סיני הנמוך. ולכאורה ראוי להתבונן דאם רצה הקב"ה ללמד לישראל מדת הענוה מדוע לא נתן להם את התורה על בקעה שאין לה שום גבהות כלל, אמנם לפי האמור י"ל כי מאד עמק מחשבותיו ית"ש, שבא ללמדנו בזה אשר לפעמים צריכים בני ישראל להגביה לבם בדרכי ה' וללחום מלחמת אש דת השערה נגד הקמים עליהם להדיחם מני הדרך הישר, ולזה ניתנה תורה דייקא על הר סיני שהוא נמוך מכל ההרים ומורה על מדת הענוה, אבל עם כל זה לא יש בו קצת גבהות, להורות לבני ישראל אשר לפעמים יש לאחוז בבחינת יוגבה לבו בדרכי ה', עכ"ל.

ומעתה יתבאר למה כפה הקב"ה עליהם הר כגיגית, דבאמת היו בני ישראל מוכנים לקיים התורה והמצוות, אך בראותם שהניח הקב"ה ההרים הגבוהים ובחר בנמוכין, למדו מזה שצריכים לאחוז במדת ענוה, אך לעומת זה הרי ראו שגם בהר סיני יש קצת גבהות להורות דלפעמים צריכים להשתמש במדת הגאות, ולזה היו במבוכה גדולה מאין יודע להם אימתי להשתמש במדת הגאות לבחור בדרך של יוגבה לבו בדרכי ה' ואימתי להשתמש במדת ענוה, ולזה אמר להם הקב"ה אם אתם מקבלים התורה מוטב, כי התורה מאיר עיני האדם לדעת הדרך ילכו בה באיזה להשתמש במקום ובזמן הראוי.

עכ"פ כך הוא דרכם של צדיקים להשתמש בכל המדות לעבודת ה', הקב"ה ברא מדות טובות ומדות רעות, והכל ברא לכבודו, כי לכל זמן ועת לכל מדה אימתי צריכים להשתמש בהם, והאדם צריך תמיד לעשות רצון ה' בכל עת ובכל שעה להשתמש בכל מדה במקום ובזמן הראוי, ובהיות כי בשר ודם עלול לטעות, ובפרט כאשר היצה"ר מטעה את האדם במדות הללו, לזה צריכים לכת התורה המאיר עיני ישראל וזכה יכול האדם לדעת אימתי להשתמש במדה הראוי.

והשי"ת יעזור שנוכח כולנו להיות דבוק בתורה ומצוות, שנוכל לקיים רצון ה' בכל מדה ומדה שברא הקב"ה ונוכל להתנהג בהם כרצונו, ונזכה לעבוד את ה' בכל לב ובכל נפש ובכל מדה ומדה לעשות רצון אבינו שבשמים, ובזכות לימוד התורה וקיום המצוות נזכה כולנו להתרוממות קרן התורה וישראל והתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

לע"נ הרה"ח ר' יחזקאל שרגא בהגה"צ ר' מאיר זאב הכהן ז"ל

נפטר י"ח חשוון